

Hoe doen andere pleegouders dat?

*Inspiratie voor het
dagelijks leven*

Klaartje de Vletter

met dank aan Marian Rink
en honderd (pleeg)ouders

Hoe doen andere pleegouders dat?

Inspiratie voor het dagelijks leven

Klaartje de Vletter

ISBN 978 90 8560 167 8

NUR 847 / THEMA JKSF / BISAC FAM004000

© 2021 Uitgeverij SWP Amsterdam / Klaartje de Vletter

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (Postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met Uitgeverij SWP voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen door een onderwijsinstelling van een gedeelte uit deze uitgave, in papieren vorm of digitaal, (bijvoorbeeld voor plaatsing ervan op uw digitale leeromgeving of in een reader) kunt u zich richten tot: Stichting UvO, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, Tel. 023-8700212, www.stichting-uvO.nl UvO@cedar.nl.

Inhoud

Inleiding	6
Wees welkom	10
Veiligheid en ontspanning	28
Dagelijkse uitdagingen	48
Spelen	68
Hechting	88
Familie	112
Emoties	132
Wat een feest!	156
Afscheid	170
Koesteren en bewaren	186
Inzenders	208
Dankwoord	210

Inleiding

Kostbare inkijkjes die hoop geven, relativeren en inspireren. Meer dan honderd (pleeg)ouders delen hun bijdragen, zodat jij eruit kunt halen wat bij jou past. Als hart onder de riem voor de soms weerbarstige praktijk.

zaai
wat je
hoopt
te plukken

VERONZINSELS

Buiten de box

Veel gesprekken die ik voerde om antwoord te krijgen op mijn vragen, begonnen niet zo hoopvol. *Je gaat toch geen gezellig boek maken, hoop ik?!* Ook wanneer iemand zo'n boek wel een goed idee vond, hoorde ik toch vaak: *Joh, ik doe maar wat, bij mij moet je niet zijn.*

Op het punt dat we het onderwerp wilden afsluiten, gebeurde er iets grappigs: de een na de andere **waardevolle** anekdote werd gedeeld. Ik kwam erachter dat veel pleegouders *dénken* dat ze zomaar iets doen omdat ze al helemaal gewend zijn om 'buiten de box' te denken.

De afgelopen jaren zag ik telkens voor me dat het boek lekker op schoot moest kunnen liggen. Liefst nog met een kopje thee erbij. En dat er iets van blijft hangen ook al rennen er ondertussen kinderen om je heen. Dat betekent veel kleur, korte citaten en niet te veel tekst op iedere pagina. Vaak lees je daardoor een gedeelte van een verhaal.

De meeste citaten komen van mensen die voor het kind van iemand anders zorgen. Veel van wat vanzelfsprekend voor hen was, is anders gebleken. Ik hoorde van pleegouders dat ze geleerd hebben om zo open mogelijk te kijken. En daarmee flexibel en creatief met allerlei situaties om te gaan. Terwijl ze daarnaast toch voorspelbaar, rustig en betrouwbaar proberen te zijn. Best een ingewikkelde combinatie.

**Buiten-de-box-denken
begint met het loslaten
van het beeld van
wat zou moeten zijn en
open te staan voor
wat zou kunnen zijn.**

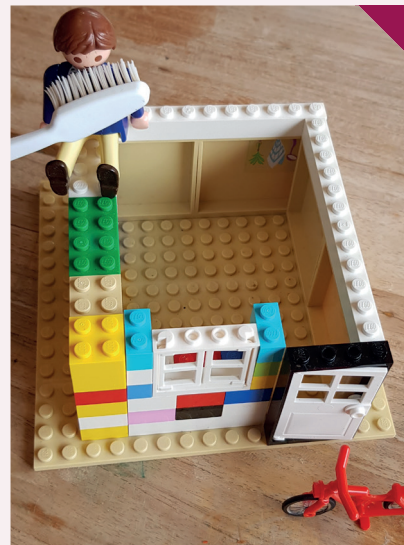
OM
DENKEN

En wat dóe je dan?

Een pleegvader vertelt dat hij **niet één enkele methode** of activiteit kan bedenken die zijn pleeggezin helpt. Het is een nieuwe manier van leven geworden. Omdat wat hij deed en gewend was, niet meer aansloot:

Toen er een kind bij ons kwam wonen, ben ik mezelf enorm tegengekomen. De gewoonten in ons gezin bleken voor mijn pleegkind heel anders te liggen. Werkelijk over alles konden we gedoe krijgen. De stoom kwam vaak uit mijn oren. Na een lange werkdag had ik geen energie om over ‘onbenullige’ dingen te strijden. Mijn vrouw krijgt veel voor elkaar met humor of ter plekke een liedje te verzinnen. Ik heb er zeker een jaar over gedaan om me ook iets creatiever op te stellen.

Het is te eenvoudig voor woorden maar nu ik vaker meebeweeg, is er veel minder strijd. Paradoxaal genoeg heb ik nu meer de regie terwijl er wel ruimte is voor de kinderen. Als mijn pleegzoon met LEGO aan het spelen is, kondig ik aan dat we over een paar minuten gaan tandenpoetsen. Als het tijd is, vraag ik hem zijn mooiste bouwwerk mee te nemen. Of ik kom poetsen bij zijn speelplek. Terwijl ik het aandachtig bekijk, poetsen we dan vaak zonder moeite zijn tanden. Het is vooral mijn houding die alles uitmaakt, het gaat zoveel leuker en ook nog eens veel sneller.

Dit is nog handig om te weten...

- De **namen** van de ruim honderd inzenders staan niet bij de citaten zelf. Het maakt de tekst simpelweg rustiger en korter.
- De **gekleurde hoekjes** op de afbeeldingen, corresponderen met de citaten die in diezelfde kleur geschreven zijn.
- Soms wordt een activiteit stap voor stap uitgelegd, maar meestal is alleen de **essentie** van een ervaring beschreven. Zo passen er meer citaten in en geeft het ruimte voor eigen associaties en ideeën.
- Sommige citaten passen ook in andere hoofdstukken. Neem de **vrijheid** om te onderzoeken wat je wanneer kunt gebruiken.
- De **boekentips** staan cursief in de tekst. In de inspiratielijst van het hoofdstuk lees je wie de auteur is.
- De meeste ervaringen gaan over het zorgen voor pleegkinderen in de basisschoolleeftijd. Met een beetje **creativiteit** kun je genoemde ervaringen ook toepassen bij jongere of oudere kinderen.
- Pleegkinderen staan centraal maar dit boek kan net zo goed **inspirerend** zijn voor 'gewone', adoptie- of samengestelde gezinnen.
- Lees je iets waar je meer over zou willen weten? Mail mij dan gerust, ik kan je misschien in **contact** brengen met degene van wie de bijdrage afkomstig is.

Heel veel plezier met lezen en vooral met het uitproberen van nieuwe dingen en ontdekken wat bij jullie past!

Klaartje de Vletter - pleegzorgboek@gmail.com

Wees welkom

Het begin van een plaatsing, of deze nu voor korte of langere duur is, is voor zowel kinderen, ouders als pleegouders spannend. Dit hoofdstuk staat vol inspiratie om het prille begin wat gemakkelijker te maken.

Klaar voor de start...?

Wanneer je als pleegouder de tijd hebt om je voor te bereiden op de komst van het pleegkind, kan je met deze suggesties de overgang versoepelen.

We wisten al dat onze pleegzoon zou komen, maar nog niet wanneer. Ik kreeg een map van mijn zus die ook pleegouder is. Een paar leuke **invulbladen** en veel ruimte om zelf van alles op te schrijven. Het was fijn om iets in handen te hebben. Voor mijn pleegzoon was het later ook leuk om te weten dat er al over hem geschreven was, nog voor hij bij ons was.

Toen we wisten dat er een pleegkind zou komen, hebben we onze families een **brief** gestuurd met de vraag of ze ons de ruimte wilden geven om aan de nieuwe gezinsamenstelling te wennen. Die ruimte heeft ons goed gedaan.

We hebben de ouders **foto's van thuis** gevraagd, zodat we ze in de nieuwe kamer een mooie plek konden geven. Het zorgde direct voor een goede sfeer.

Ik vraag de ouders wat belangrijk is: wil hun kind wel of niet zelf douchen en wel of niet ingestopt worden? Alle antwoorden zijn in het begin goed, later buigen we sommige afspraken samen om. Het voelt goed om eerst het kind te **volgen**.

Ik probeerde ons huis door de **ogen** van een vreemde te bekijken. Is dit wel schoon genoeg?

Ruimte creëren

En dan krijg je het telefoontje... er komt een kind! Het is belangrijk dat er een eigen plekje is en het kind zich welkom voelt. Hoe doe je dat, als je niet weet om wie het gaat?

Ik leg **twee soorten hoezen** klaar. Het pleegkind kan dan kiezen welke hoes er om het dekbed heen kan. Dat geeft een stukje regie.

Ik zet wat speelgoed klaar. In een **bak** zodat het makkelijk weggezet kan worden als blijkt dat het toch niet handig is.

Wij hebben een **plank** naast het bed gemaakt waar foto's neergezet kunnen worden.

Ik **betrek de andere kinderen** erbij, samen leggen we alvast wat spulletjes klaar. En ik vertel vast dat de plek in de auto zal gaan veranderen. Natuurlijk het liefst

als het echt zeker is dat het kind komt, anders is het verwarrend. Ook voor mezelf.

Ik heb **muurstickers van letters** gekocht zodat ik samen met mijn pleegkind zijn of haar naam op de muur kan plakken.

Voor mij is het belangrijk dat ik letterlijk en figuurlijk ruimte voor de boosheid, angst of het verdriet van het pleegkind maak. Daarom leg ik een **Smoeltjesschrift** klaar: een schrift met gezichtjes erin die verschillende emoties uitdrukken. Kinderen kunnen dat zelf invullen.

Ik heb **twee lege lijsten** aan de wand, het pleegkind mag kiezen wat erin komt te hangen. Het is ook leuk om samen iets te gaan kopen voor in de lijst.

Persoonlijke kleding-pakketjes

Zeker bij crisisplaatsingen is het fijn als je een voorraadje kleding in huis hebt. Sommige kinderen komen binnen met niks anders dan de kleren die ze aan hebben.

Er zijn plekken waar je gratis kleding op kunt halen, zoals de **Je mag er zijn-filialen**, te vinden via de pleegzorgorganisatie of op internet. Ook een oproep op social media of in je eigen netwerk kan veel opleveren. Het kan leuk zijn

om er een sport van te maken om een goede voorraad aan te leggen.

Ik vang vluchtelingkinderen op die een lange, stressvolle reis achter de rug hebben. Ze blijven soms maar kort. Ik wil niet dat ze met

een plastic zak naar de volgende plek gaan. Daarom zorg ik altijd voor een nieuwe onderbroek, toiletspullen en (tweedehands) kleren. Het liefst ook een toilettas en een **rugzak**. Dat gaat allemaal mee naar het volgende adres, het hoort bij hen. Ook leg ik altijd een schriftje neer waar ze in kunnen tekenen of schrijven. Zo kunnen ze zich uiten op hun eigen manier.

Afstemmen op het kind

Ieder kind reageert anders bij binnenkomst. De een is blij, de ander rouwt, een volgende past zich aan. Het kan helpen om met alle gezinsleden een inschatting te maken hoe je het beste aansluit.

Er kwam een Afrikaans meisje in huis. We hebben overlegd: hangen we een **Afrikaans masker** op of kan dat eigenlijk niet? Het meisje vond het gelukkig geweldig.

Ik wilde niet de zoveelste pleegmoeder zijn met **loze beloftes**. Ik heb duidelijk aangegeven wat ik wist over de plannen in de toekomst en wat niet. In het hier en nu blijven helpt daarbij.

Er kwam eens een jongen binnen met twee tassen. Ik wilde de inhoud netjes in de kast opbergen, maar dat wilde hij niet. Het was zijn **veiligheid**. Dus de kleren bleven in de tas. Ook als er een

kleuter binnenkomt met een luier aan, begin ik niet direct met de zindelijkheidstraining.

Wij hebben een **Welkomstkaartje** gemaakt om te vieren dat onze pleegzoon in ons midden kwam en het perspectief bij ons lag. Dat vonden we best ingewikkeld, mogen we dat überhaupt vieren?

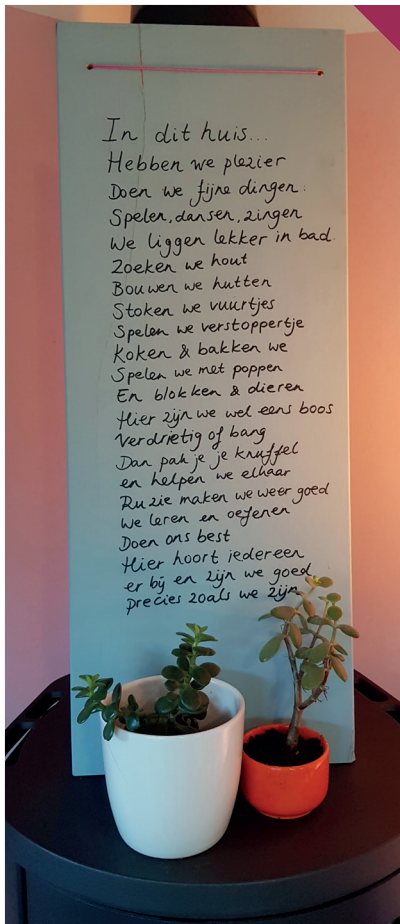
Gelukkig hebben we het wel gedaan, hij is er nog steeds heel blij mee.

Wij hebben voor ieder kind een **eigen kleur beker**. Als er een pleegkind komt, zorg ik van tevoren dat er ook een speciale beker voor hem of haar is.

Zo gaat het hier

Een plaat met een toepasselijke tekst over hoe de 'cultuur' van jullie gezin is, kan een kader geven. Meestal is het anders dan wat het kind gewend was.

Deze tekst is **samen** met de kinderen bedacht. Onze nieuwe pleegdochter vroeg vaak of ik het voor wilde lezen. Soms wel drie keer op een dag. De andere kinderen vroegen er niet om, maar toen ik het had weggehaald zeiden ze dat ze het misten.

Dit bord is gemaakt van een houten **plank**, beschilderd en met stift beschreven. Bovenaan zitten twee gaatjes voor het touwtje zodat het aan de muur kan hangen. Maar natuurlijk kun je dit ook op een papier schrijven of een dienblad, net wat bij jullie past.

De eerste periode heb ik vaak gezegd: '**Zo gaat het in dit huis.**' Het is een neutrale boodschap die veel duidelijkheid geeft.

Plaatjes voor de duidelijkheid

Wat voor jezelf vertrouwd voelt, kan voor een kind nieuw en misschien zelfs onveilig voelen.

De onbekende dingen uitleggen, kan best een uitdaging zijn.

Voor ons **vanzelfsprekende dingen** als 'mag ik naar de wc tijdens het eten of midden in de nacht' waren bij alle crisisplaatsingen een issue. Door duidelijke afspraken te maken, ontspannen de nieuwe kinderen sneller.

Ik heb meegemaakt dat kinderen niet wisten h^óe ze de wc moesten gebruiken, dat ging in hun cultuur totaal anders. Gelukkig zijn daar **pictogrammen** voor.

Bij ons thuis hangt op iedere deur een bordje met de 'functie' van die ruimte. Zo weten de pleegkinderen snel de weg in huis. De **bordjes** zijn gemaakt van zelfdrogende klei waar ik lavendel in heb gedrukt, daarna zijn ze geschilderd en beschreven.

Wees welkom met jouw achtergrond

Een nieuw kind brengt een eigen 'ik' mee, met een eigen achtergrond. Om de eigenheid te vergroten, helpt het als je je als pleegouder openstelt voor de (culturele) achtergrond.

De markt in grote steden is een bron van allerlei **snufjes** die je kan verwerken in de lekkerste maaltijden. Grappig is dat juist onze Surinaamse pleegdochter die hapjes niet kan waarderen: zij houdt van stampot.

De **huid- en haarverzorging** van onze Antilliaanse pleegdochter vraagt om zorg die anders is dan ik gewend ben. YouTube en afkijken van anderen heeft me veel geleerd hierover. Ook bezoek ik regelmatig een toko voor nieuwe producten.

Ik vind het belangrijk om de kinderen geen varkensvlees te geven als ze dat vanuit hun geloof niet mogen. Ik heb respect voor de **cultuur** waar ze uit komen, ongeacht of de ouders me dat hebben kunnen vertellen.

Ik besloot een keer exotisch te koken. Ingewikkeld, het duurde veel langer dan ik dacht. De volgende keer maken we **één gerechtje** en de rest eromheen houden we voorlopig simpel, dan is het ook echt leuk.

Eigen spullen zijn uniek

De eigen spullen van een kind zijn soms anders dan je gewend bent, je had ze zelf misschien nooit gekocht. Wanneer je er als pleegouder respectvol mee omgaat, kan het een pleegkind helpen om zich geaccepteerd te voelen.

Ik vraag of we de pop mee zullen nemen als ik het huis laat zien. En of de pop **ook aan tafel** komt bij het eten, dat leidt een beetje af en geeft de kinderen een gevoel van veiligheid.

Mijn neiging om **alles te wassen** heb ik weerstaan. Alles rook naar sigarettenrook en daar word ik misselijk van. Maar ik realiseerde me dat die geur voor het kind wel vertrouwd was.

De eerste keer dat we op vakantie gaan zorg ik ervoor dat er zeker ook wat **eigen spullen meegaan**, zodat er een veilige brug kan ont-

staan tussen samen weggaan en samen thuiskomen.

Niet de eerste dag, maar wel vrij snel, vraag ik of ik een foto mag maken van het **kind met pop** of knuffel. Die print ik dan uit voor op de slaapkamer.

Hier kwam een kind onder de luizen. Ik vond het heel vervelend, maar toen is toch echt alles in de was gegaan. Ik heb haar verteld dat het vaak voorkomt en dat ik haar zou **helpen** om van de kriebelbeestjes af te komen. Na het wassen gaf ik de spulletjes natuurlijk snel weer terug.

Naam bij de voordeur

Het perspectief bij een pleegzorgplaatsing is vaak onduidelijk. Een definitief naambord (laten) maken is in dat geval niet handig en gepast. Hier zijn een paar voorbeelden beschreven die je zelf kunt maken en te veranderen zijn.

Voor iedere nieuwe samenstelling zoek ik een **steen**, die beschrijf ik met watervastef stift. Ik bewaar alle stenen op een speciale plek.

Wij beschilderen een **houten plank** met de namen, samen met de kinderen.

Bij mij is het een komen en gaan, daarom heb ik een **flexibel naambord**: een plank met daaraan plakjes klei en houtschijfjes. Deze beschilderen we met de naam en die hangen we erbij. Als het pleegkind weer gaat, mag ze de eigen hanger meenemen.

Wij hebben poppetjes geknutseld en **ingelijst**, de lijst staat bij het raam.

Aan de kapstok

De kapstok kan confronterend zijn met allemaal vreemde jassen. Wanneer er een duidelijke plek voor het nieuwe kind is, kan dat een welkom gevoel geven.

Bij ons kwamen de kinderen onverwachts, geen tijd om een speciale kapstok aan te schaffen en al helemaal niet om te knutselen. Ik knoopte gekleurde **linten**, voor ieder kind een eigen kleur. Ik hing die aan een s-haakje bij de verwarming. De tweede keer dat ze kwamen, zochten ze direct naar hun eigen haakje. Het gaf ze rust en duidelijkheid.

Wij hebben een kapstok en kistjes met **aparte kleuren** zodat iedereen een eigen, vaste kleur heeft.

Bij ons hangt de **eigen naam** aan de kapstok, lekker duidelijk. Kinderen vinden het heel fijn.

